tíðindablaðið
sosialurin
Nr. 176 Mikudagur 17. september 1997 71. árgangur www.sosialurin.fo Kr. 7,00

Ætla at byggja tvey nýggj hotell í Havn

Tórshavnar Býráð hevur fingið umsókn um at byggja tvey nýggj hotel í Havn. Talan er um at byggja í Lítluvík og yviri við Strond. Onnur umsóknin er frá Johan Restorff, sum kortini ikki hevur tikið endaliga støðu til at byggja, men tað er gott at vera til reiðar, sigur hann

síða 10

Jóannes Eidesgaard:

Vit skulu gera upp við danir

Heimastýrislógin skuldi byggja á samstarv millum báðar partarnar á jøvnum føti. Støðan í dag minnir nógv um imperialismu, har annar parturin ger sær dælt av hinum, sigur ein bersøgin Jóannes Eidesgaard, formaður Javnaðarfloksins

Síða 5

Gott PR fyri føroyskan ídnað og myndugleikar

– Føroyski básurin stóð einki aftan fyri aðrar luttakarar á Offshore Europe. Menningarstovan og fólkini á básinum gjørdu eitt sera gott og professionelt arbeiði, sum fer at koma Føroyum til góða í longdini, sigur formaðurin í Føroya Oljuídnað, Pauli Einarsson, sum var við á oljumessuni

síða 9

Allir prentlutir í góðum hondum hjá
HESTPRENT
Dvørgastigur 7 • 100 Tórshavn
Tlf. 14555 • Fax. 18026
e-mail: hestprnt@olivant.fo

sosialurin

Ábyrgdarblaðstjóri: Jan Müller
Fyritaksstjóri: Kristjan Dahl
Lýsingar og søla: Jonhard Hammer

Blaðstjórnarfulltrúi: Randi Jacobsen
Blaðfólk: Áki Bertholdsen, Eirikur Lindenskov, Dagny Joensen, Eyðun Klakkstein, Edvard Joensen
Ljósmyndari: Jens Kristian Vang

Útgevari, uppseting og prent: Sp/f Sosialurin
Bústaður: Argjavegur 26, Argjum
Postadr: Postsmoga 76, 110 Tórshavn

Telefon: 11820
Telefax: 14720
e-mail: sosialur@post olivant fo

Høgrasnaring

Oddagrein

HÓAST flokkurin Høgra hevði afturgongd, var stórtingsvalið í Noregi ein høgrasnaring. Kristiligi Fólkaflokkurin og Framburðsflokkurin høvdu stóra framgongd og hesir báðir flokkar eru meira konservativir enn Høgra.

VALSTRÍÐIÐ gjørdist ein polarisering millum Arbeiðaraflokkin og Framburðsflokkin. Tað hevur verið kastað formanni Arbeiðarafloksins fyri, at hann íbirti hesa polarisering, og at henda polarisering elvdi til tapið hjá Arbeiðaraflokkinum. Hetta kann sjálvsagt ikki útihýsast, men hinvegin var Framburðsflokkurin so grovur, at Jagland valla hevði annað val enn at gera hann til aðalfigginda. Framburðsflokkurin fór alt fyri eitt í valstríðnum so langt út til høgru, at tað vildi verið pínligt fyri norskan politikk, um eingin fór í herað ímóti honum. Tann høgrapopulisma, ið Hagen stendur fyri, er ein beinleiðis hóttan móti fólkaræðinum. Jagland var tann einasti, ið legði ímóti og talaði at og ávaraði ímóti hesum vanda. Hinir flokkarnir gjørdu tað ikki og so slettis ikki Kristiligi Fólkaflokkurin, ið ikki er heilt sørur fyri populistiskar »merkisakir« sjálvur.

NÚ far Noreg, sum alt bendir á, eina borgarliga stjórn, ið av tí at hon verður Høgra fyriuttan, verður skýrd miðflokkastjórn. Men politikkurin verður konservativur – tað fara Høgra og Framburðsflokkurin at síggja til. Samstundis skulu tey gyltu vallyftini um at oysa oljumilliardirnar út í samfelagið haldast, og vandin fyri at búskapurin kókar yvir er tí stórur. Tað eru tí vánalig útlit til, at norska fólkið verður fegið um broytingina, sum fráliður. Tað er tí nógv, sum bendi rá, at arbeiðaraflokkurin kemur sterkur aftur um fýra ár.

Sosialurin

Jógvan við keldu, býráðsformaður:

Stutt rættleiðing til Eilif Samuelsen, landsstýrismann

Í útvarpssending seinastu viku var samrøða við landsstýrismannin í kommunumálum um lánsviðurskifti kommununar, har hann helt m.a. fyri nakað soleiðis: »at kommunurnar læntu seg út á sjógv, fyri síðani bara at kasta frá sær«

Eilif Samuelsen veit væl, at hetta er ikki rætt, fyri ikki at siga, at ein landsstýrismaður sigur ósatt.

Í 1993, eftir at Kommunubólkurin varð settur á stovn, fór arbeiðsbólkur við trimum embætismonnum kommununar til verka við setninginum.

- at útgreina samlaðu kommunuskuldina
- at kanna lánsavtalur, rentusatsir, afturgjalding o.s.fr.
- at legggja samlaða úrslitið fyri kommunurnar við uppskoti um, hvussu fram skuldi farast.

Hetta varð gjørt fyri sjálvir at greiða viðurskifti okkara.

Tó varð landsstýrið spurt, um tað var eitt hugskot at taka kommunuskuldina við í landskassaskuldaravtaluna við donsku stjórnina. - Frá Landsstýrinum kom eitt tvørt nei.

Síðani varð arbeitt víðari millum allar kommunurnar, og vit høvdu eisini lagt eina strategi, hvussu fram skuldi farast.

Landsstýrið tekur málið úr hondum kommununar

Tá alt forarbeiðið var liðugt, kom landsstýrið sum »ketta úr høvdatrogi«, tók málið úr hondum okkara, fór til ein av lánsgevarunum, og biður henda lánsgevara umboða kommunurnar yvirfyri hinum lánsgevarunum. - Hetta er møguliga ikki eindømi, men sjáldsamt er tað.

Kommunurnar mótmæltu, men her var einki at gera, og landsstýrið fór tí eisini niðan í tingið fyri at

fáa sær víðari heimildir, sum eftir okkara tykki ikki hoyrdu heima nakrastaðni.

Avtalan sum fekst ⁻ar, tað hon varð í eini tíð, tá alt landið var í undantaksstøðu, har landskassin, vinnan, kommunurnar og bankarnir vóru meira enn illa fyri.

Tað, ið hendi varð:
- at landskassin fekk fleiri pengar at arbeiða við
- at vinnan varð saneraað
- at bankarnir fingu tilførdan nýggjan kapital frá føroyska borgaranum

Meðan kommunurnar:
- fingu færri pengar at arbeiða við, tí landskassin helt uppat at gjalda tað hann átti
- vóru ikki saneraðar, og tað ynsktu vit heldur ikki
- og fingu heldur ikki meira pening tilførdan

Eg fari tí við hesum at gera vart við, at tað er ikki rætt, sum landsstýrismaðurin í kommumálum sigur, og tað veit hann eisini av. - Samstundis fari eg at nevna, at tað ferð eftir ferð verður sagt í fjølmiðlunum, at »landið hevur hjálpt kommununum«. - Hetta eru rong tíðindi.

Lesarabrøv

Veruleikin er illa lýddur

Nú er ongin ivi. Øll tann danska statsmaktin heldur sína køldu og skitnu hond yvir Den Danske Bank. Tí má onki óregluligt leka út, alt má dyljast sum mansmorð.

Hetta er tað fyrimyndarliga land, ið vit eru í ríkisfelagsskapi við. Sektin á hvat vit bjóða føoyingum, bara vit hava okkara rygg frían.

Hitt útblødda Føroyaland fær onga hjálp, hin miskunsami danski samariubúgvin, sparkar eina falna tjóð. Nær fer alheimurin at tala at: Eitt stort svínarí.

Vakni føroyingar, sjálvt um Edmund J. svevur.

Dia Ellindsson,
tjóðveldismaður, Runavík

Farvel - og ikke på gensyn

Det var med beklagelse, at vi tirsdag den 9. sept. læste indlægget af Jette og Mogens Gundersen under denne overskrift. Vi vil som danskere på det kraftigste tage afstand fra den holdning, som synes at ligge til grund for indlægget. Det efterlader et indtryk af arrogance og overlegenhed overfor færinger - holdninger, der ikke er nogen begrundelse for overhovedet, og som i øvrigt er meget lidt klædelige. Naturligvis kan der på Færøerne forekomme ting, der af menigmand opfattes som urimeligheder, men det hænder vel også andre steder, f.eks. i Danmark! Man bør feje foran egen dør først.

Uden at forsøge at imødegå de forskellige påstande i indlægget, som er usammenhængende og kun i nogen udstrækning giver mening, vil vi påstå, at vi intet andet sted har oplevet en venlighed og imødekommenhed overfor fremmede, som det er tilfældet her på Færøerne.

Når vi forlader disse breddegrader bliver det med et »FARVEL - og på gensyn!!«

Ingelise og Jesper Dinesen
Yviri við Strond 14

Tøkk

Børnum, svigarbørnum, ommubørnum, systkjum mínum og øllum tykkum, sum á ymsan hátt gleddu meg á 70 ára føðingardegum 28/8 takki eg hjartaliga.

Ein serstøk tøkk til tykkum, sum vóru saman við mær á Norrønu, og fyri blíðskapin frá Smyril Line.

Heilsan,
Signhild Magnussen, Fámjin

Pauli Einarsson, Føroya Oljuídnað um oljuráðstevnu:

Gott PR fyri føroyskan ídnað og myndugleikar

-Føroyski básurin stóð einki aftan fyri aðrar luttakarar á Offshore Europe. Menningarstovna og fólkini á básinum gjørdu eitt sera gott og professionelt arbeiði, sum fer at koma Føroyum til góða í longdini sigur formaðurin í Føroya Oljuídnað, Pauli Einarsson, sum var við á oljumessuni.

Hon vísti føroyska básinum stórun ans. Mynd Heini Olsen.

JAN MÜLLER

Pauli Einarsson, formaður í Føroya Oljuídnað var millum luttakararnar á oljumessuni í Aberdeen í farnu viku. Hann sigur við Sosialin, at føroyingar fingu nógv burtur úr og heldur fyri, at føroyski básurin stóð einki aftan fyri aðrar básar á framsýningini.

Básurin var karmur um føroysku luttøkuna, har umleið 80 umboð fyri vinnulív, stovnar og feløg vóru við.

-Tað var so sanniliga ikki nakað at skammast av at hava sett upp ein slíkan bás, og eg skal her senda eina serliga tøkk til Menningarstovuna og tey fólkini, sum mannaðu básin. Tey gjørdu eitt sera gott og professinelt arbeiði og umboðaðu Føroyar til eitt ug. Her var talan um gott „teamwork"

Pauli Einarsson er samdur við teimum, sum siga, at

Kjartan Kristiansen, stjóri á Menningarstovuni, altíð smílandi og blíður, tók sær væl av teimum vitjandi

tað er umráðandi at vera við á eini slíkari ráðstevnu og framsýning.

Fingu nógv burturúr

Vit hava havt høvi at tosa við umboð fyri nógvar av fyritøkunum, sum í dag virka í altjóða oljuvinnuni, og eg eri sannførdur um, at hetta er nakað, sum er vert at byggja víðari á. Umboð fyri tær einstøku fyritøkurnar hava fingið nógv burtur úr.

Hann heldur luttøkuna á messuni sum heild vera eitt sera gott PR fyri føroyskan ídnað og eisini føroyskar myndugleikarnar.

Formaðurin í Føroya Oljufelag heldur tað eisini vera gott, at Oljuráðleggingarnevndin í síni frágreiðing til myndugleikarnar longu hevur spælt út við ynskinum um, at alt, sum hevur samband við eina komandi leiting, skal um føroyskan keikant.

-Tá útlendsk oljufeløg frættu hetta fingu samrøðurnar ein heilt annan dám, og tú merkti tær, at fyritøkurnar eru meira hugaðar fyri at tosa um eitt ítøkiligt samarbeiði, nú tær vita, at hvørjar treytir helst verða við í lóggávuni og loyvum annars.

Pauli Einarsson sigur seg vóna, at vit nú ikki drála, men at tað verður yvir føroyskan keikant frá fyrsta degi.

Áttu at sett fleiri treytir

Hann er annars samdur við tey, sum siga, at vit áttu at gjørt meira við at sett fleiri treytir í tey forkanningarloyvi, sum eru givin á føroyskum øki.

-Eg haldi, at vit kundu havt gjørt meira á hesum øki, uttan at feløgini lótu seg ræða av tí. Eitt nú við at kravt, at tey fingu sær skrivstovur her heima og harvið høvdu kunnað stýrt kanningunum higani ístaðin fyri frá einum útlendskum kontóri. Tá høvdu okkara myndugleikar eisini meiri eftirlit við útviklinginum og hetta hevði eisini verið rættari út frá trygdarligum orsøkum.

Pauli Einarsson heldur, at tað hevði verið meira virksemi á keiøkjunum, um seismikkfeløgini lótu síni skip bruka føroyskar havnir heldur enn útlendskar tá tíðina tey arbeiða í føroyskum øki.

Hann sigur víðari, at vit í framtíðini eiga at seta feløgunum fleiri treytir men tó ikki fyri einhvønn prís. Vit mugu eisini kunna vera kappingarførir og vísa, at vit kunnu kappast. Men koma skipini ikki inn í føroyska havn so sleppa føroyskar fyritøkur heldur ikki at vísa, um tær eru førar fyri at servisera skipini.

Annars heldur formaðurin í Føroya Oljuídnað, at vinnan sjálv má eisini vísa størri áhuga fyri hesum spurningum skal nakað spyrjast burturúr.

Føroyski básurin og nøkur av fólkunum, sum tóku sær av teimum vitjandi. Mynd Heine Olsen